

Arbeids- og sosialdepartementet - ASD

Postboks 8019 Dep
0030 OSLO

Til forsknings- og høyere utdanningsminister Henrik
Aasheim
Helse- og omsorgsminister Bent Høie
Arbeids- og sosialminister Torbjørn Røe Isaksen

Vår referanse: 21/00688-1

Arkivkode: 0

Saksbehandler:

Deres referanse:

Dato: 03.03.2021

Bortfall av støtte fra Lånekassen til deltakere i Menn i helse

KS viser til vedlagte brev fra Lånekassen om en ny tolkning av deres regelverk, som innebærer at deltakere i prosjektet Menn i helse ikke lenger får lån og stipend. Dette kan forhindre gjennomføring og oppskalering av tiltaket i tråd med regjeringens ambisjoner slik de er formulert i regjeringserklæringen, og gjennom føringer for økte bevilgninger til tiltaket. KS ber regjeringen sørge for en snarlig løsning på dette slik at deltakere kan gjennomføre opplæringen frem mot fagbrev som helsefagarbeider, og dermed komme ut av utenforskap og inn i jobb.

Bakgrunn for saken

Menn i Helse er et nasjonalt prosjekt der menn som har ytelse fra NAV får tilbud om et kvalifiseringsløp frem til fagbrev som helsefagarbeider. Prosjektet er finansiert over Helse- og omsorgsdepartementets budsjett som et ledd i Kompetanseløft 2025 (kap 761 post 21), og drives av KS på oppdrag fra Helsedirektoratet. Prosjektet innebærer et samarbeid mellom NAV, kommuner og fylkeskommuner om å gjennomføre opplæringsløpet, herunder praksisperiode. I løpet av de siste ti årene har mer enn 400 deltakere fått fagbrev gjennom prosjektet, og om lag 90 % av de som har gjennomført har fått en relevant jobb å leve av. Dette bidrar samtidig til rekruttering av kompetanse det er stort behov for å løse dagens og fremtidens oppgaver i helse- og omsorgstjenesten. Prosjektet bidrar til at deltakerne får en kompetanse de selv og kommunesektoren trenger, og dermed til mer arbeidsinkludering og mindre utenforskap. Tiltaket realiserer dermed viktige og felles mål både for kommunesektoren og regjeringen, slik det blant annet er skissert i kompetansereformen Lære hele livet, i inkluderingsdugnaden, integreringsløftet og i perspektivmeldingen. Menn i helse er også omtalt som et viktig likestillingstiltak i Granavolden plattformen, der det heter at regjeringen vil utvide tiltaket til en landsdekkende ordning.

I krisepakken som ble fremlagt i Prop. 127 S (2019-2020) fikk prosjektet 20 mill kr i ekstrabevilgning for å utvide tiltaket som et ledd i regjeringens satsing på utdanningsløftet som krisetiltak, og bevilgningen ble videreført i statsbudsjett for 2021. KS og kommunesektoren er veldig positive til denne satsingen, og er nå godt i gang med å etablere prosjektet i nye fylker og oppskalere tilbudet i eksisterende fylker i tråd med regjeringens og kommunesektorens ambisjoner.

Deltakerne i Menn i helse har ytelse fra NAV fram til de starter som lærlinger, med unntak av to perioder med sommerjobb hvor de får lønn fra kommunen som assistent. Når lærekontrakt er signert og læretiden har startet vil de fleste ikke lenger ha ytelse fra NAV. I denne perioden har deltakere tidligere søkt og fått

lån og stipend fra Lånekassen, for å supplere sin lærlingelønn. Dette er jo særlig viktig for mange voksne som har forsørgeransvar og økonomiske forpliktelser som ikke kan dekkes fullt ut av lærlingelønnen.

Som det fremgår av vedlagte brev fra Lånekassen, har de nå endret sin tolkning av regelverket og mener deltakerne likevel ikke har rett til lån og stipend i læretiden. Dette begrunnes med at deltakerne har opplæring i regi av NAV, men de presiserer også at dette skal gjelde dersom de *ikke* mottar ytelser fra NAV i den perioden de er i læretid. Dette er svært uheldig og synes urimelig overfor deltakerne. På det tidspunktet søkerne ber om støtte, vil de fleste ikke lenger har ytelser fra NAV og derfor bare ha inntekt fra lærlingelønn. Det er vanskelig å se en rimelig begrunnelse for at deltakere skal avskjæres fra muligheten for å søke om lån og stipend i Lånekassen fordi de tidligere har vært deltakere i et NAV tiltak. En slik regel vil forhindre at voksne kan gjennomføre dette tiltaket, og dermed realisering av regjeringens ambisjoner om at flere kan få den kompetansen de selv og arbeidslivet trenger. Det er også i strid med regjeringens mål om å åpne Lånekassens ordninger for livslang læring, slik de er formulert i Meld. St. nr. 14 (2019-2020) Kompetansereformen - lære hele livet.

Vår kartlegging viser at svært mange deltakere har vært avhengig av lån og stipend fra Lånekassen som tillegg til lærlingelønn for å gjennomføre sitt opplæringsløp i prosjektet. I en del fylker gjelder dette mer enn halvparten av deltakerne. Lånekassens brev og beslutning om at lån og stipend ikke vil tildeles lærlingene fra skoleåret 2021/2022 har skapt uro og bekymring for at mange deltakere ikke kan finansiere sitt livsopphold dersom de deltar i tiltaket. Dersom dette ikke løses, vil en oppskalering av tiltaket til flere deltakere trolig ikke være mulig og en nedskalering kan bli en konsekvens. Dette vil være svært uheldig særlig for deltakerne, og i strid med ambisjonene om å gjennomføre et utdanningsløft både som krisetiltak og langsiktig investering.

KS ber regjeringen om snarlig å vurdere regelverket, med sikte på å finne en løsning som sikrer at deltakerne fortsatt kan motta lån og stipend eller på andre måter få dekket sine livsoppholdskostnader i læretiden, slik at de kan gjennomføre tiltaket i tråd med regjeringens og kommunesektorens ambisjoner. Vi understreker behovet for en snarlig løsning for deltakere som vil trenge disse ytelsene fra oppstart av neste skoleår. Vi viser til at regjeringen i en rekke møter med fylkeskommunene har understreket betydningen av å få fortgang implementering av den sterke satsingen på utdanningstiltakene som et ledd i krisepakken, noe som fylkeskommunene følger opp. En løsning her vil bidra til at deltakerne skaffer seg en kompetanse som de selv og arbeidslivet trenger, og forhindre varig utenforskap fra arbeidslivet. KS ser frem til en snarlig tilbakemelding og avklaring.

Med vennlig hilsen

Bjørn Arild Gram

Styreleder, KS

Mottakere: Kunnskapsdepartementet - KD
Helse- og omsorgsdepartementet - HOD
Arbeids- og sosialdepartementet - ASD

Prosjekt Menn i helse
v/nasjonal koordinator Hanne Mensner Lerstang

Om Prosjekt Menn i helse og godkjenning i Lånekassen

Vi viser til tidligere informasjon fra Lånekassen 25. oktober og 30. oktober 2019.

Som vi tidligere har informert om, er det et vilkår for tildeling av lån og stipend at en utdanning er godkjent for utdanningsstøtte i Lånekassen.

Opplæring som blir satt i gang av, eller i samråd med, Arbeids- og velferdsetaten (NAV) gir ikke rett til utdanningsstøtte. Vi viser til forskrift om godkjenning for utdanningsstøtte i Norge § 5, bokstav c. Hele forskriften finner dere på våre nettsider: [Forskrift om godkjenning for utdanningsstøtte i Norge](#).

Ifølge informasjon vi har mottatt tidligere, er Menn i helse et prosjekt i samarbeid med blant annet NAV. Deltakerne har derfor ikke rett til lån og stipend fra Lånekassen. Dette gjelder også deltakere som dokumenterer at de ikke mottar ytelser fra Nav i den perioden hvor de har læretid.

Vi informerte i e-post av 30. oktober at alle lærlinger med ordinær kontrakt registrert i fylkeskommunen kan ha rett til støtte fra Lånekassen, dersom de ikke mottar andre ytelser som skal dekke livsopphold og annet. Dette er ikke riktig, og vi beklager at vi har informert feil.

Siden vi har gitt dere feil opplysninger i denne saken, vil aktuelle lærlinger likevel få lån og stipend for inneværende studieår, 2020-2021. **Vi presiserer at dette unntaket kun gjelder for lærlinger og ikke elever, og at unntaket ikke vil gjelde neste studieår, 2021-2022.** Da er det ingen av deltakerne i prosjektet Menn i helse som vil ha rett til lån og stipend.

Vi ber dere om å videreformidle ovennevnte informasjon til alle prosjektets fylkeskoordinatorer og andre relevante samarbeidspartnere.

Vennlig hilsen

Trond Aune
leder lærestedsseksjonen

Marius Meyer
seniorrådgiver